

عملیات تغییر

ارتباط‌شناسی شبکه تغییر جهانی و عملیات تغییر ایران

سید اله زارعی

سرشناسه	زارعی، سعدالله، ۱۳۴۰
عنوان و نام پدیدآور	عملیات تغییر؛ ارتباط‌شناسی شبکه تغییر جهانی و عملیات تغییر ایران/ سعدالله زارعی
مشخصات نشر	تهران: مؤسسه مطالعات اندیشه‌سازان نور، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۱۹۲ ص؛ نمودار.
شابک	978-600-5437-99-7
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
موضوع	تغییر حکومت -- ایران
موضوع	Regime Change -- Iran
موضوع	فرهنگ‌زدایی -- ایران
موضوع	Acculturation -- Iran
موضوع	تغییر حکومت
موضوع	Regime Change
شناسه افزوده	مؤسسه مطالعات اندیشه‌سازان نور
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۵: ۲ JC ۴۸۹
رده‌بندی دیویی	۳۱۰.۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	۴۲۳۴۱۷۳

www.asnoor.ir
Email:info@asnoor.ir

مؤسسه مطالعات اندیشه‌سازان نور 

نام کتاب: عملیات تغییر؛ ارتباط‌شناسی شبکه تغییر جهانی - عملیات تغییر ایران

نویسنده: سعدالله زارعی

ویراستار: مجتبی بهرامی

تایپ و صفحه‌آرایی: مرضیه روشن‌روان گیلوئی

طراح جلد: جواد حسین‌خانی

چاپ و صحافی: نقش‌رنگ خجستانگان

نوبت چاپ: اول - مرداد ۱۳۹۵

شمارگان: ۲۰۰۰ جلد

قیمت: ۱۴۰/۰۰۰ ریال

کلیه حقوق این کتاب متعلق به مؤسسه مطالعات اندیشه‌سازان نور است.

سخن ناشر

غرب در یکی دو قرن اخیر تلاش گسترده‌ای ناظر به کنترل مجامع اسلامی به عمل آورده که محصول آن به شکل‌های متفاوتی بروز و ظهور کرده است. برنامه کنترل جهان اسلام به پیدایی سازمان‌های خاص نظیر انعقاد پیمان‌ها و توافقات بین یک یا مجموعه‌ای از کشورهای غربی، یک یا چند کشور مسلمان، ایجاد مراکز نظامی و حتی سرفرماندهی ناوگان‌ها، نفوذ در سیستم‌های اقتصادی کشورها منجر شده است؛ اما در عین حال، اقدامات غرب بیش از آنکه بر تدبیر سخت‌افزارانه اتکا داشته باشد، بر اقدامات نرم و یا استفاده از ظرفیت کشورهای هدف استوار گردیده است.

ایجاد مراکز فکری، شبکه‌های تولید و انتشار نظریه‌پردازی در حوزه علوم انسانی، تفهیم و ترجیح دادن آنها به سنت‌ها و باورهای سنتی و ایجاد شبکه‌های انسانی در منطقه به گونه‌ای که «انتقال‌دهنده‌ای منضبط» باشند، بخش مهمی از فعالیت‌های غرب به حساب می‌آیند. با وجود این به دلایلی، در بین نخبگان جهان اسلام نوعی خوش‌بینی نسبت به غرب وجود دارد که مانع درک درست مسائل می‌شود. کاری است این نکته را در نظر بگیریم که حوزه علوم انسانی در این کشورها به شدت تحت تأثیر ایدئولوژی‌های مغرب‌زمین قرار دارد و زمانی که از ناروایی آن سخن به میان آید، گمان می‌شود طبیعت علم و تکنولوژی چنین است. بر این اساس تحت نفوذ قرار داشتن و رفتاری مطابق با سیاست‌ها و منافع غرب داشتن به مرور به پدیده‌ای طبیعی تبدیل گردیده است.

مؤسسه مطالعات راهبردی اندیشه‌سازان نور از سال ۱۳۸۵ که وارد عرصه تألیف کتاب و عرضه عمومی آن گردید، درصدد برآمده با شناسایی موضوعات مهم و اثرگذار در این حوزه، به سهم خود به روشنگری محیط پیش‌رو بپردازد.

آنچه در این کتاب ملاحظه می‌کنید ماحصل تلاش آقای دکتر سعیدالله زارعی است که سعی دارد مسئله مهم عملیات فرهنگی غرب در جهان اسلام را واکاوی کند. امید است این

کتاب بتواند راهی را برای شناخت دقیق تر و علمی تر موضوعی که مورد اهتمام نویسنده محترم قرار دارد، فراروی خواننده ارجمند بگشاید.

مؤسسه مطالعات راهبردی اندیشه سازان نور

مرداد ۱۳۹۵

www.ketab.ir

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱۱	فصل اول: شبکه شخصیت‌ها و تشکله‌ها
۱۷	اولین تلاش‌ها برای تغییر پس از جنگ جهانی دوم
۱۹	ردپای جین شارب در تحولات بین‌المللی
۲۳	ایجاد مؤسسه‌ها و نهادهای خاص برای تغییر در رژیم‌های ناهمخوان
۲۳	- تأسیس بنیاد ملی دموکراسی
۲۶	- تأسیس نهاد پیماسی عمومی
۲۹	- مؤسسات نظرسنجی
۳۳	- تویتر و فیس‌بوک
۳۷	اتاق‌های فکر
۴۱	انقلاب مخملی
۴۲	- چند انقلاب مخملی
۵۳	شبکه‌سازی آمریکا در جوامع مخالف
۵۹	شبکه‌سازی آمریکا در جوامع اسلامی
۶۲	- چند شبکه برجسته غرب برای سکولاریزه کردن جهان اسلام
۸۱	فصل دوم: عملیات تغییر باورها
۸۷	لیبرالیسم در ایران
۹۳	نظریه بازرگان و ارزیابی آن
۹۳	- مروری بر حیات سیاسی بازرگان
۹۷	- مرزبندی دین و سیاست
۹۸	- مبنای اعتقادی نظریه سیاسی بازرگان
۱۰۲	- نحوه رجوع بازرگان به مذهب
۱۰۴	- تأثیر تعلیمات پوزیتیویسم بر نگاه بازرگان به دین
۱۰۷	نظریه سروش و ارزیابی آن
۱۰۷	- مروری بر زندگی سیاسی سروش
۱۱۲	- طرح نظریه قبض و بسط تتوریک شریعت

- ۱۱۵ - سروش و سکولاریسم
- ۱۲۱ - سروش و جریان اصلاحات
- ۱۲۲ - بازگشت به غرب
- ۱۲۲ - حکومت عرفی است نه دینی
- ۱۴۳ نظریه نئوبازرگان‌ها و ارزیابی آن
- ۱۴۳ - ولایت شرعی نه، ولایت متشرعان
- ۱۴۶ - زاویه تخصصی داعیه حلقه سلام
- ۱۵۶ - دینی یا غیردینی بودن حکومت
- ۱۷۵ فصل سوم: شیوه‌های نفوذ در ادراک و تصمیم‌گیری
- ۱۷۷ نفوذ در جهت تصمیم
- ۱۸۳ مذاکره، نفوذ
- ۱۸۷ نتیجه‌گیری
- ۱۸۹ منابع و مآخذ

مقدمه

رابطه معناداری میان اندیشه و عمل وجود دارد و این دو به نوعی بر یکدیگر اثرگذارند. اندیشه فرد نوعاً مهم‌ترین عامل تعیین‌کننده رفتار اوست و تکرار یک عمل از سوی فرد، آرام‌آرام به یک نوعی تفکر در انسان منجر می‌شود.

بر این اساس گفته شده است دو گروهی که در تعیین سرنوشت ملت‌ها بیش از بقیه تأثیر گذارند، علما و مراعات‌اند. در عین حال علما و امرا در جوامع به دسته‌هایی تقسیم می‌شوند؛ یکی از مشهورترین این تقسیم‌بندی‌ها، تقسیم به «مستقل» و «وابسته» است. استقلال و وابستگی به طور طبیعی در وضع متمایز را پدید می‌آورند: علما و امرایی که در اندیشه‌ورزی و تصمیم‌گیری مستقل عمل می‌کنند، آنچه پدید می‌آورند خوب یا بد، بومی خواهد بود و آنان که تحت تأثیر اندیشه و عامل بیگران قرار دارند، میوه‌ای به بار می‌نشانند که با بر و بام دیگری همخوان است.

در این بین پس از آن که تجربه انگلیسی‌ها در ایجاد کانن‌های آشکار و تابلودار با موانع جدی مواجه شد و هزینه‌های قابل توجه‌ای را برای این کشور در پی داشت، امریکایی‌ها تلاش کرده‌اند نوعی جریان «وابسته بومی»! پدید آورند. در این کتاب نشان داده شده که ایجاد شبکه‌ای از صاحبان وابسته و در عین حال هماهنگ با نگرش‌های امریکا، خود یک «اقدام جهانی» است و در واقع پایه‌های اصلی قدرت نرم غرب در کشورهای اسلامی به حساب می‌آید.

از این‌رو در ادامه یک بحث نظری توأم با نقد و ارزیابی، مهم‌ترین نگرش‌های اندیشمندان ایرانی در خصوص جداسازی سیاست از دین و به عبارتی عرفی‌گرایی سیاسی در باب حکومت مورد بررسی قرار گرفته است. به نظر نویسنده، رابطه معنادار و دقیقی میان شبکه‌سازی شخصیت‌ها توسط اعراب و تعلیمات زمینه‌ساز نفوذ غرب وجود دارد.

در خاتمه بحثی درباره شیوه‌های نفوذ در ادراک و تصمیم‌گیری کشورهای اسلامی که

سالیان زیاد تحت سیطره انگلیس و امریکا بوده‌اند و به طور خاص به ایران وارد شده‌اند، صورت می‌گیرد و با مثال‌هایی عینیت و تحقق تعلیمات شبکه‌ها نشان داده خواهد شد.

آنچه در این سه بخش آمده، حاصل تلاش نویسنده در سه مقطع زمانی جداگانه است و امکان دارد فاصله زمانی مربوط به نگارش بخش‌ها، تا حدی یک قلم بودن و یکپارچگی متن کتاب را تحت تأثیر قرار داده باشد. مطالب بخش اول - شبکه شخصیت‌ها - در سال ۱۳۸۹، مطالب بخش دوم - عملیات نفوذ فرهنگی در ایران - در سال ۱۳۸۲ و مطالب بخش پایانی در سال ۱۳۹۴ به نگارش درآمده‌اند.

در ادامه، لازم می‌دانم از همکاری برادر عزیز و اندیشمندم جناب آقای مسلم نیکخواه که در جمع بخشی از نواقص و به روز کردن متن، کمک مشفقانه مؤثری کرده‌اند، تشکر نمایم.

سعدالله زارعی

مرداد ۱۳۹۵